

Asia: VN/16661/2026

Valtioneuvoston asetus asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2026–2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2026–2027 (VN/16661/2026)

Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristöministeriölle valtioneuvoston asetusluonnoksesta asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2026–2027.

Määräaikainen 110 miljoonan euron energia-avustus vuosille 2026–2027 on tervetullut ja vaikuttava työkalu asunto-osakeyhtiötalojen energiakorjausten vauhdittamiseksi ja rakennusalan työllisyyden tukemiseksi. Asetuksen tavoite parantaa rakennusten energiatehokkuutta vastaamaan rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD2024/1275) päästöttömän rakennuksen tasoa on kannatettava. Jotta asetetut kustannustehokkuus- ja työllisyystavoitteet saavutetaan, avustuksen toimeenpanossa on kuitenkin varmistettava, että avustettavat projektit ovat jo yleisesti markkinaehtoisesti käytettyjä, kokonaisuudeltaan kustannustehokkaita ja tarkoituksenmukaisia. Tärkeää on teknologia- ja ratkaisuneutraali lähestymistapa eli todenmukaisen energiatehokkuuden parantaminen.

Pyydettyinä lausuntona esitämme kunnioittavasti seuraavat huomiot ja muutosehdotukset.

Tiivistelmä

Lämpöpumppujärjestelmät ovat tehokkaimpia ja käytetyimpiä rakennusten energiatehokkuuden parantajia. Niitä on erityyppisiä, eri lämmönlähteillä toteutettuja ja eri lämmitysjärjestelmiä

korvaavia ja täydentäviä. Järjestelmän suunnitellaan rakennuskohtaisesti tarkoituksenmukaiseksi ja kustannustehokkaaksi. Hyvin usein tehokkain järjestelmä koostuu useammasta lämpöpumpputyypistä ja hybrideistä myös muiden lämmitystapojen kanssa. Usein järjestelmään liittyy myös jäähdytyksen toteutus. Näin 7 § (”kaukolämpöön tai maalämpöön siirtymiseen silloin, kun luovutaan fossiilista polttoainetta käyttävästä rakennuskohtaisesta lämmitysjärjestelmästä”) lämpöpumppuvaihtoehtoista rajaaminen pelkkään maalämpölämpövaihtoehtoon ei ole tarkoituksenmukaista. Myöskään energiatehokkuuden lisäämisen rajoittaminen pelkästään tapauksiin, kun luovutaan fossiilista polttoainetta käyttävästä rakennuskohtaisesta lämmitysjärjestelmästä, ei ole tarkoituksenmukaista. 7 § on syytä poistaa tai muotoilla teknologianeutraalisti täysin uusiksi.

Asetusluonnoksen 5 §:ssä rajataan avustuksen ulkopuolelle taloudellista toimintaa harjoittavat yhteisöt. Elinkaarimalliset palvelumallit (Energy as a Service, EaaS, HaaS), joissa energiapalveluyhtiö vastaa investoinnista, luvista ja suorituskykyriskistä ja käytöstä, ovat jo nyt hyvin yleisiä. Energiapalvelumallit, leasingrahoitukset ja muut rahoitusmallit on oltava tasapuolisesti avustuksen piirissä kilpailuneutraaliteetti huomioiden.

SULPU pitää tärkeänä, että taloyhtiöiden uuden energia-avustuksen ehdot ovat selkeät ja helposti ymmärrettävät. Valtioneuvoston avustuksia koskeva asetus on saatettava voimaan nopeasti, jotta taloyhtiöt pääsevät etenemään korjaushankkeissaan.

Yleiset huomiot ja huomiot avustettavista kustannuksista (7 §)

Lämpöpomppujärjestelmät ovat erittäin tehokas, kustannustehokas, yleinen ja koettuun tekniikkaan pohjautuva tapa parantaa rakennusten energiatehokkuutta ja ottaa ympäristön ja hukkalämmöt käyttöön. Tämä koskee kaikkia lämpöpumpputyyppejä, maalämpöpumput, poistoilmalämpöpumput, ilmavesilämpöpumput ja ilmalämpöpumput. Usein käytetään myös niiden kombinaatioita ja myös hybridejä muiden lämmitystapojen kanssa.

Esimerkiksi kerrostaloissa on usein hyvin tarkoituksenmukaista ja yleistä käyttää poistoilman ja/tai jäteveden lämmön talteen ottavan lämpöpumpun ja maalämpöpumpun yhdistelmää, joka toteutetaan jopa samalla lämpöpumppuyksikölle siten, että se pystyy hyödyntämään kahta lämmönlähdettä. Poistoilma- ja myös ilmavesi-lämpöpumppu voi olla tarkoituksenmukaista kytkeä myös hybridijärjestelmäksi kaukolämmön kanssa. Tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta voi olla toteuttaa talon jäähdytysjärjestelmä saman energiaremontin yhteydessä jopa samoilla laitteilla, millä taloa lämmitetäänkin. Tuolloin yleensä käytetään viileän lähteenä energiakaivoja ja ilmapohjaisia lämpöpumppuja.

Projektien tarkoituksenmukaiset sisällöt ovat hyvin talo -ja tapauskohtaisia, joten kaikkien edellä mainittujen lämpöpumppupohjaisten projektityyppien ja niiden kombinaatioiden kustannusten

täytyy olla avustuskelpoisia. Minkään lämpöpumpputyypin poissulkeminen tai rajaaminen ehdotetun 7 § ("kaukolämpöön tai maalämpöön siirtymiseen silloin, kun luovutaan fossiilista polttoainetta käyttävästä rakennuskohtaisesta lämmitysjärjestelmästä") ei ole tarkoituksenmukaista, todellista energiatehokkuutta palvelevaa eikä järkevää. Koko kyseinen rajausta on syytä poistaa.

Joka tapauksessa ko. 7 § lämpöpumppuvaihtoehtoista rajaaminen pelkkään maalämpövaihtoehtoon ei ole tarkoituksenmukaista, koska toteutettava tapauskohtainen järkevä ratkaisu saattaa olla esimerkiksi poistoilma- ja maalämpöpumpun yhdistelmä, ilmavesilämpöpumppu, ilma-vesi- tai poistoilmalämpöpumppu-kaukolämpöhybridi ehkäpä vielä yhdistettynä ilmalämpöpumppu-jäähdytykseen jne. Jos tällainen rajausta fossiilisesta polttoainetta käyttävästä lämmitysjärjestelmästä luopumiseksi jää, se on kirjattava niin, että se huomioi lämpöpumppujärjestelmät yleisesti sisältäen myös erilaiset lämpöpumput ja hybridijärjestelmät.

7 § "kaukolämpöön tai maalämpöön siirtymiseen silloin, kun luovutaan fossiilista polttoainetta käyttävästä rakennuskohtaisesta lämmitysjärjestelmästä. " - kirjaus on hyvin ongelmallinen, koska se ei ole teknologianeutraali ja vaikuttaa markkinoiden toimintaan (kilpailuneutraliteetti) ja siksi se tulisi korjata tai poistaa. Toimenpiteet voidaan ajatella sisältyvät jo asetusluonnoksen 7 § kohtaan 1, jossa toimenpiteinä toimivat energiatehokkuuden parantaminen ja sisäilmasto-olosuhteiden parantaminen.

Avustuksen rahoitusmuotoja koskevat huomiot

Asetusluonnoksen 5 §:ssä rajataan avustuksen ulkopuolelle taloudellista toimintaa harjoittavat yhteisöt. Samaan aikaan asetuksen perustelumuistion 6 §:ää koskevassa kohdassa nimenomaisesti todetaan, että "avustettavien kustannusten rahoitusmuodolla ei olisi merkitystä, kunhan tehtyjen toimenpiteiden pysyvyys voidaan varmistaa tilaajan ja toimittajan välisin sopimuksin". Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry pitää tätä perustelumuistion kirjausta hyvänä, mutta huomauttaa, että pykälätekstin ja käytännön soveltamisen välillä on ristiriita, joka käytännössä uhkaa sulkea modernit palvelumallit tuen ulkopuolelle. Viime vuosina erilaisten rahoitusmuotojen, kuten leasing- ja palvelumallisten hankintamuotojen käyttö on yleistynyt.

Mikäli uusi avustus suosii yksinomaan taloyhtiöiden omia taseinvestointeja, se sulkee pois elinkaarimalliset palvelumallit (Energy as a Service, EaaS, HaaS), joissa energiapalveluyhtiö vastaa investoinnista, luvista ja suorituskykyriskistä. Asetuksen 5 §:n soveltamisohjeissa tai itse pykälätekstissä on selkeytettävä, että taloyhtiö on oikeutettu avustukseen myös silloin, kun hanke toteutetaan elinkaarimallisen palvelusopimuksen (EaaS) kautta, ja investoinnin fyysisen

suorituksen tekee energiapalveluyhtiö taloyhtiön puolesta. Tässä voidaan soveltaa Business Finlandin energiatuen toimivaa mekanismia.

Porvoossa 24.6.2026

Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry

Jussi Hirvonen

toiminnanjohtaja

jussi.hirvonen@sulpu.fi, 050-500 2751

Hirvonen Jussi

Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry - Jussi Hirvonen